

Nro 32.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 22 dik napján 1794.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Hebertnél allig vólt egész Frantzia Országban nagyobb apostola a' szabadtságnak és egyenlőségnek; allig vólt nagyobb ellensége a' szerentsetlen királyi háznak: még is ő sem kerülhetett el a' Frantzia elme gonosz találmányát, a' gvilotinét. Az ő, és complót társainak meg halgatatások, és meg vizsgáltaások *Márt. 21 dik napján dél előtt 10 órakor kezdődött, és egész harmad napig tartott, még pedig felettébb sok halgatóknak jelen létekben. Hebert, a' ki a' szerentsetlen királyné *Mária Antonia* ellen tanúbizonyítást tett, a' ki a' *Brisottal* égyütt gvilotinirte:*

tatott hazafiainak leg nagyobb ellensége vólt; a' ki mind úntalan sürgette *Ersébet* hertzeg affzóny-
nak, néhai XVI *Lajos* testvér hugának, más vi-
lágra való küldtetését, leg nagyobb kitsiny fzi-
vüséget és félelmet mutatott a' revolutionalis szék
előtt; ellenben *Ronsin*, *Momoró*, és *Vincent* tely-
lyes bátorsággal viselték magokat, és néhány iz-
ben motskos szókkal illették bírájikat, hanem a'
jelenvalóknak ezen lármás felkiáltások által: *gvil-
lotinéra, gvillotinéra! ellyen a' Frantzia respubli-
ka!* el nyomattattak. — Az öszve esküttek ellen
30 tanúbizonyságok jelentenek meg a' revolutió-
nalis szék előtt, kiknek vallás tételek rövideden
abból állott, hogy azoka' N. Gyűlésnek tagjait a'
más világra küldeni, és a' régi tirannismust ismét
fel állítani akarták. Nevezetesen *Hebertnek* szemére
lobbantattak azok a' ki fejezések, mellyekkel *le
Pere Duchezne* nevű futó leveleiben élt a' nemzet
képviselői ellen, mellyben többek közt így ír: *A'
rajtunk uralkodó semmire kellő emberek emésztik
meg a' népnek tápláltatására szükséges eledeleket;
a' Respublikában minden uralkodik, és azok a' ki-
ken uralkodnak, sokkal jobbak uralkodóiknál s. a. t.*
Azt is szemére hányta a' revolutionalis széknek
elő ülője, hogy ő 100 ezer livrát fizettetett legyen
magának a' fellyebb nevezett munkajáért, mely-
lyet más jó hazafi ingyen tselekedety vólna. —
Ronsin azzal vádoltatott, hogy ő második *Crom-
vel* akart lenni. — *Anacharsis Clótznak* vétkül
tulajdonitatott, hogy ő egy hazájából ki költö-
zött Frantzia affzónyt szállására bé fogadott, 's
általa levelezett az Anglusokkal. — Mindnyájan
meg győzettettek arról, hogy ők vermet ástanak
a' nemzet képviselőinek, és hogy azoknak sze-
retsétlensége által akartak magoknak szerentsét
szerezni. — Ki mondatván reájok az halálos sen-
tentzia *Márt.* 24 dikén dél előtt, vissza küldettek
a' *Conciergerie* nevű fog házba, holott néhányan
ételt és italt adatván magoknak, mohon és jó íz-
léssel ettenek, 's ittanak, többen közzülök szo-
morúságra függeztették fejeiket. — Haláloknak
szempillantása közeigetvén, hajok meg nyiretett,

's dél után 4 órakor három vesztő szekérre fel ültetvén, a' vesztő piatzra vitették. Számlálhatatlan nézőik, de kevés szánakozóik vóltanak; kiváltképen *Hebertre* felettébb boszszonkodott a' sokaság, és a' mit ő fellyebb nevezett könyvében mások ellen irt, néki hányatott szemére. *Koch* Hollándiai pénz váltó, sűrű könyvekkel áztatta ortzáit; *Hebert* egészlen meg sárgúlt színében, 's bánatnak függeltette fejét; *Ronsin*, és *Vincent* bátran viselték magokat; *Anarcharsis Clótz* mind az úton, mind a' gvilouinéra lett fel menetelekor gyakorta ezt kiáltotta: *Éllyen az emberi nemzet!* A' több halálra sententziáztattak motskolták a' nézőket, 's hasonló ki menetelt jövendöltek és kivántak nékiek. 18-an vóltak a' bünösök, 's 18 minutum alatt mindnyájan ki végeztettek e' világból. Halálokat illyetén hang követte: *Éllyen a' Frantzia Republica! éllyen a' Convent! éllyen a' szabadság!*

April. 2-dik napján tartatott ülésben fel kelvén székéről *Legendre* tudtára adta a' N. Gyűllésnek *Danton* meg fogattatását. Lehetetlen, *úgymond*, bünösnek találnom azt az embert, a' ki Frantzia Országot a' végső veszedelemtől meg szabadította, azt az embert, a' ki ennekelőtte esztendővel velem égyütt meg esküdött, hogy a' ki leg elsőben kettőnk között a' nemzettől el álland, égyik a' másik által szúrattasson által. Talám magános gyűllőségnek leve ő áldozattyává: ahoz képest azt kívánom, hogy idéztessen a' N. Gyűllés eleibe, 's jelen lételeben mondattasson ki ellene a' vád. Eleinte más tagjai is a' N. Gyűllésnek hasonló értelemben vóltanak 's láttattak partját fogni, hanem *Robertspiere* és *Barrere* mindnyájokat le ültették, azt adván okául, hogy lehetetlen vólna a' N. Gyűllésnek égyfzer bé vett príncipiumaitól el állani.

Következett napon tartatott ülésben egy levél olvastatott fel, mellyben az adattatott a' N. Gyűllésnek tudtára, hogy a' *Pirenéusi* hegyek alatt táborozó Frantzia seregnél is egy gonofz

öszve esküvés nyilatkozott ki, mellynek tzellya
 vólt *Bayonne* városának, és azon egész környék-
 nek a' Spanyolok kezébe való jádzottatása. —
 Ezen öszve esküvésnek kiváltképen való szerzői
 a' nemesek és papok vóltanak, kik között 80
 személynél többen elfogattattak. — Ugyan ezen
 ülésben terjesztették *Robertspiere*, és a' köz jóra
 ügyelő commissiónak tagjai is a' N. Gyűllés elei-
 be, a' végre hajtó commissiónak és a' ministerek-
 nek haszontalan vóltokat; mellyhezképest 12 com-
 missiók rendeltettek azon kötelességeknek végben
 vitelekre, mellyeknek tagjaik egyenesen a' köz
 jóra ügyelő commissiótól fognak függeni, 's kötele-
 sek azzal nemcsak levelezni, hanem minden mun-
 káikról, és rendeléseikről jelentést tenni, a' mely-
 lyeket olztán, a' mint a' törvényekkel, és köz
 jóval vagy meg égyyezöknek, vagy ellenkezöknek
 lenni találánd vagy jóvá hadja, vagy pedig el-
 törli azokat. — Ugyan ezen ülésben arról tu-
 dósította a' N. Gyűllést *Cambon*, hogy a' revo-
 lutióinak kezdetitől fogva 6 milliárd és 49 milliom
 livra költséget tett a' Francia Respublika; ellen-
 ben 7 milliárdra és 765 millióra ment annak jö-
 vedelme. — Ezen gyűllésben két új találmányok
 közöltettek a' N. Gyűllésnek tagjaival. Az *első*
 égyy ollyatén pantzél, mellyben, hogyha a' ka-
 tona fel öltözik, semminémű vágás, és lövés nem
 árthat nékie (úgy de agyon ütheti az ágyú go-
 lyóbis) 's húsz fontnál többet nem nyom. — A'
másik az írott és nyomtatott papirosnak, ismét
 friss papirossá tehetésének módja, mellyet egy
 asszony személy talált ki, és mivel igen hasznos
 az emberi társaságokban, 3500 livrát nyert a' N.
 Gyűlléstől jutalomúl. — Ezen alkalmatossággal
 tiltatott meg az koldulás is, és azoknak, a' kik
 vagy vénségek, vagy nyavalyájok miatt alkal-
 matlanok önnön magok táplálásokra, illendő ke-
 nyér rendeltetett a' Köz. Társaságnak kasszájából
 az új constitutióinak ereje mellett. Ezen tilalom és
 végzés mindenütt ki hirdettetett, és égyfersmind
 meg parantsoltatott, hogy minden, a' ki tulajdon

kenyerének keresésére alkalmatlan, 10 nap alatt jelentse magát a' polgári előjáróknál.

Lengyel Ország.

*Lemberg*ből hozzánk jött levél által tudósítatunk, hogy egy 600 foból álló szép Lengyel regement ottan áltai ment, és a' mint a' köz emberek beszédeikből lehetett érteni, *Brodyba* marsiroztanak, olly fel tétellel, hogy ottan Austriai szolgálatba állyanak. Ugyan ezen levélből olvassuk, hogy Lengyel Ország utólsó fel darabolatásától meg maradott tartományai is fel fognak osztattatni mint a' többiek. — Nemtsak *Krakóviában*, hanem az egész Lengyel Országban ugyan egy éjjel, t. i. *Mártz. 23* dikát követett éjjel kezdődött el a' Lengyel új conföderáció, vagy inkább contra-revolúció. Kétség kívül régtől fogva készülget az, és tudtára vólt a' *Konstantzinápolyi* udvarnak, a' melly leg közelébb ollyatén *Firmant*, az az, Császári parantsolatot küldött a' *Moldvai*, és más szomszéd tartományokban lévő kormányozó Basákhoz, hogy minden hozzájuk menendő Lengyeleket jó szívvel fogadjanak, és nemtsak eleséggel, hanem fegyverrel is segittsék őket. Egyszersmind gynéhány hadi biztosokat küldött oda a' Diván, a' tábori eleségeknek nagy siettséggel való készítésére. Ezen környülállásokból azt lehet ki húzni, hogy nem sokára ki fog lobbanni az Oroszok és Törökök között egy időtől fogva alattomban gerjedező ellenségeskedésnek tüze. Sok hazájokból ki költözött Lengyel mágnások és nemesek gyűllenek *Kosziuskó* Generálissimushoz *Krakóviába*; valamint ezek, úgy a' parasztok is rendkívül való hazafiúi buzgóságot mutatnak hazájoknak védelmezésére, és erőszakosan el vétetett tartományaiknak vissza szereztetésekre. *Kosziuskó* Generál két pátenst tétetett leg közelébb közönségessé, égyikben hatatos ki fejezésekkel serkenti a' Lengyel Orzági asszonyokat arra, hogy ne tsak ne tartoztassák férjeiket a' fegyver fogástól, sőt inkább biztassák,

és gerjeszték őket, hazájoknak védelmezésére; éggyszersmind, hogy a' sebbe esendőknek számkra tépést, és kötő ruhákat készítsenek. A' másik levelét a' papságokhoz utasította, 's arra kéri őket, hogy minden úton módon, és minden töllök ki telhető képen elő-menetelesítsék ezen hazájoknak meg tartására tzelező confederatiót.

A' Márs mezejéről.

Koburg hertzeg' *April.* 6 dik napján *Valenciában* költ, és a' *Bétsi* hadi Cancellariához utasított tudósításaiból következő hadi történet dolgokról tudósítatunk. *April.* 2-dik napján reggeli 9 órakor, mintegy 800 főből álló lovas és gyalog *Frantzia* sereg ment *Coursolre* és *Bersilliers* tájékáról *Girocroix* mellett vigyázaton állott vitézeinkre, a' kik *Lievre* és *Lemoine* hadnagyoknak vezérlések alatt, néhány vadász katonák által segittelvén, öszve tsaptak az ellenséggel, és másfél óráig tartott tsatázások után szerentséssen vissza üzték azt, minekutánna két embert rész szerént meg ölték, rész szerént kemény sebbe ejtettek volna közzülök. Vitézeink közzül egy sem esett el, hanem csak négy kapott sebet, azt is pedig szenvedhetőt. Ugyan a' fellyebb említett *April.* 2-dik napján 300 lovas, és 200 gyalog *Frantziák* mentenek ki a' *Giveti* erősségből (*Frantzia* *Hannóniában*) *Salmagne* és *Salmignac* nevű helységeknek puíztításokra, kik ellen a' *Bercsénì* hufzár regementének *Obristlájtinántya* *Ganglas* küldettelvén ki *B. Riese* *Austriai* Generál Májor által, tulajdon hufzárjaival, és néhány *Gemming* regementéből való gyalogokkal, rajtok hajtott, és 15 embert öszve vagdolván, egy drago nyost el tsipvén, és 20 at jól meg szabdolván közzülök, meg mentette prédáló dühösségektől az említett helységeket. A' *Bercsénì* hufzárók közzül kettő velztette el életet, ugyan annyi a' *Gemmingen* gyalogjai közzül; a' sebbe esteknek száma sem ment többre. Az alatt, mig ezek történetenek volna, 1000 főből álló lovas és gyalog

Frantziáság ment ki ugyan *Givetből*, a' *Maas* vízének bal partyán *Hermeton* nevű helység alatt tanyázott vigyázó vitézeink ellen, 's keménnyen kezdték őket apró fegyvereikből lövöldözni; de valamiképen amazok, úgy ezek sem érhatték el fel tett tüzélyaikat, hanem hét embereiknek tsata piatzon való hagyásokkal ismét vissza mentek *Givetbe*.

Browne Cs. K. hadi tármester arról tudósította leg közelébb *Heidelbergai* fő quártélyából a' *Bétsi* hadi tanátsot, hogy e' folyó hólnapnak 9 ik napján reggeli 8 órakor, mintegy 3000 Frantzia ment *Oggersheim* eleibe, 1000 gyalog és lovas telepedett le *Mautach* mellett, más apróbb, 50 — 80 főből álló osztályok vontanak *Neuhóftól* fogva *Reingenheimig* kordont, és elejénten vissza is nyomták szélső tábori vigyázóinkat. Értésére esvén e' dolog *Hocze* Gen. Májornak, mindgyárt eleikbe ment lovassaival, és vissza is üzte őket jól intézett lovas ágyúinak gyors golyóbisai által. 12 óra felé mintegy 30, vagy 40 rakott tábori szekerek mentenek *Frankenthalból* ki a' Frantzia tábor felé, mellyeknek meg tartatásokra keménnyen ágyúztak *Oggersheimből* örrön állott vitézeinkre, félvén attól, hogy ezeknek kezekbe fognak tár szekereik esni. A' mennyire ki küldetett kémjeink ki tanúlták egy vasas regement marsirozott *April*. 10 dikén *Lingensfeldbe*, és *Modersheimba*, az a' gyalogság pedig, a' melly eddig *Heiligenstadtban*, *Burghausenben*, és *Harthausenben* feküdt, *Neustadtba* rukkolt bé; *Pirmasensben* igen kevesen maradtak; és így az ottan elkezdett sántzolás is félbe szakadott.

Turinból, *Pedemontziumnak* fő városából az a' tudósítás érkezett a' Fels. hadi Cancelláriához, hogy a' zürzavaros, és havas idők miatt mind eddig lehetetlen vólt azon részzen a' táborozást elkezdeni, sőt, hogy *Mártz*. végén olly nagy hó esett az *Olafz* Országai hegyek közt, hogy az *Aution* hegy oldalán tanyázott *Asti* nevű regementnek batallionnya kéntelenitetett *Sospellóba* magát vissza vonni. Azonközben valamiképen másutt,

úgy ottan is gyakorta való apró tsatázások esnek az égyyesült és Frantzia seregek közt. Nagy szív szakadva várják az ottan táborozó vitézeink *Waldeck* hertzegnek oda lejendő érkezését, a' ki tudniillik *Devins* helyett fogja ottan táborozó seregeinket az ellenség ellen kórmányozni, melyekhez 8000 Austriai gyalogság, és 2000 lovas-ság fogja magát tsatolni. Hogyha ezek szeren- tsésen oda érkezhetnek, 40 ezerre szaporodik az égyyesült Austriai és Sárdinai ármádia, mellynek leg nagyobb kötelessége leszen Pedemontziumnak, és Lombardiának *Génuá* felől való fedezése, a' hol t. i. kakas uraimék tartományainkba bé üt- ni szándékoznak. — *Livornóból* jött bizonyos tudósítások szerént, *April.* 3 dik napján kezdet- ték el az Anglusok, és a' királyt kívánó Corsu- sok *Bástiának*, *Corsika* fő városának, mind szá- razon, mind vizen való kemény ostromlását, és így nem sokára örvendetes hir fog onnan hozzánk érkezni.

Béts.

A' Cs. K. vár kápolnájában, valamiképen ennekelötte, úgy mostan is az egész nagy héten közönséges Isteni tisztelet tartatott a' Fels. Császárné, és fő hertzegek jelenlétekben. A' Fels. Császárnak távol létele miatt ugyan nem tartatott múlt nagy tsötörtökön a' gyakorlott láb mo- sás, mindazáltal ő Felsége hagyásából tsak ugyan 12 öreg férfiak, és ugyan annyi öreg asszonyok új köntöst, és ajándékot kaptanak ő Felségektől.

* * *

Sem én magam, sem a' betű szedőm, nem akarván az innepet meg rontani, fél árkus újság- nál többel nem kedveskedhetem Érd. Olvasóim- nak. — Ugyan ezen akadály miatt nem küldhe- tek mái postán azoknak *Almanakot*, a' kiknek következik, mivel a' könyv-kötőm is buzgólkó- dott kötelessége szerént.